

KAPITOLA X MANŽELSTVÍ

1 ZASNOUBENÍ

Hned v úvodu bychom měli zdůraznit, že odborné výrazy ve vztahu k židovskému životu by se měly používat s rozvahou. Jakmile je řeč o židovské společnosti, je při přenášení jinak obvyklých představ nutná obezřetnost. Židovská společnost má totiž svou do sebe uzavřenou kulturu, používá vlastní pojmy, představy a výrazy. Ty se v mnoha ohledech sice překrývají s duchovním bohatstvím jiných kultur, ale ne vždy.

Všechny civilizace se skládají z podobných součástí. Lidství ve všech svých podobách má celou řadu společných rysů. A naštěstí jich není právě málo. Z jednoho pramene však vycházejí rozdílné proudy s množstvím obměn. Jedna určitá myšlenka je z různých stran vnímána a přijímána odlišně, tomu odpovídá i její různorodé znázornění nebo označení. Najednou se pak neshodují jména, představy si často dokonce odporují. Proto musíme být v každé jednotlivé oblasti obezřetní. Opatrnost je na místě obzvlášť tehdy, když bude řeč o uzavírání sňatku.

Zásnuby. Samo slovo nám leccos prozrazuje. Vyjadřuje záměr. Jde o dohodu, úmluvu zpravidla dvou stran; je to slib, který si dva lidé vzájemně dávají a veřejně jej oznamují. Bez asistence úřadu. Rozhodnutí k zasnoubení v zásadě probíhá bez svědků; bez nich se stane skutečností. Zasnoubení není právní úkon, proto se na něj nevztahuje právní působení a není zakotveno v zákonodárství západních zemí.

V jeho případě nejde ani o stejný závazek jako manželství a nemůže být ani jako takové zrušeno. Když to musí být, pak je zkrátka odvoláno z vůle a rozhodnutí obou stran. Nebo dokonce jedné z nich.

Po zasnoubení přichází na řadu veřejné oznámení, ohlášky. To už je něco jiného; tady přijdou ke slovu i úřady. Ohlášky zakládají svazek s právními důsledky, proto podléhají právním ustanovením.

Židovské zásnuby nejsou zásnuby v obvyklém smyslu slova. Na mysli zde máme pouze zasnoubení, které se koná v tradičním židovském životě. Jestliže se dnes, v běžném životě v některé moderní zemi zasnoubí Žid a Židovka, je to navlas stejné jako zasnoubení jakéhokoli jiného páru. Charakter i následky jsou shodné – lépe řečeno: následky neexistují. Zasnoubení se tak jen přizpůsobilo obecným společenským normám. Naproti tomu tradiční židovské zasnoubení, které zmiňuje lidová mluva a literatura, znamená svazek s dalekosáhlými právními důsledky. Odpovídá spíš ohlášcům než zásnubám v obvyklém smyslu slova.

Židovské zasnoubení se jmenuje *ejrusin*, příslib. V Bibli stojí příslušné sloveso *aras* opakovaně v určité formě. Aby nebudilo mylné představy a nezprostředkovalo chybné dojmy, nemělo by být ovšem překládáno pojmem „zásnuby“. Uveďme si příklad z 5M 20,7: Země je ohrožena cizími nepřáteli. Armáda se stahuje k hranicím, kde správcové předčítají projevy: Někteří lidé se smějí vrátit domů.

K osvobozeným od služby patří (5M 20,5nn):

„Ten, kdo vystavěl nový dům a ještě jej nezasvětil, ať se vrátí domů ... Ten, kdo vysadil vinici a ještě z ní nesklízel ... Ten, kdo se (následuje zmíněné sloveso) zasnoubil se ženou a ještě si ji nevezal...“

V 5M 28,30 jsou uvedené tři případy, pouze v jiném pořadí, jmenovány v pohrůzce Božím trestem. V Ozeášovi 2,21–22 je sloveso použito třikrát a v přeneseném smyslu vystihuje obnovený, vřelý vztah Hospodina a jeho lidu navrátilivšího se domů: „Zasnoubím si tě navěky, zasnoubím si tě spravedlností a právem, milosrdenstvím a slitováním, zasnoubím si tě věrností a poznáš Hospodina.“

Překlad hebrejského slova pojmem „zasnoubit se“ nám dává jen nejasnou představu o pravém významu a neodpovídá výstižnému smyslu hebrejského originálu. To samé platí pro všech deset¹ biblických pasáží, v nichž je toto sloveso uvedeno.

Naše kniha ale není určena k vyhledávání a kritickému přezkoumávání nejruznějších překladů. Budiž jen poznamenáno, že slovo „ohlášky“ by mnohdy lépe odpovídalo původnímu textu.

¹ 2M 22,15; 5M 20,7; 22,23.25.27.28; 28,30; 2S 3,14; Oz 2,21.22